Asiantuntijalausunto maa- ja metsätalousvaliokunnassa 16.11.2021

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonmukaisen tuotannon valvonnan järjestämisestä sekä sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 193/2021 vp)

Toiminnanjohtaja Aura Lamminparras
Pro Luomu ry

Luomu on Suomessa ainoa viranomaisen valvoma ruuan laatujärjestelmä, joka asettaa lainsäädäntöä korkeampia vaatimuksia ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi.

PRO LUOMU

NYKYISESSÄ VALVONTA-JÄRJESTELMÄSSÄ ON HAASTEITA

- Iso ongelma luomutilojen valvonnan suhteen on tuotanto-ohjeiden vaihtelevat tulkinnat
- Pro Luomu ja muut järjestöt ovat tuoneet asiaa esille useasti

- HE 193/2021 vp esittää, että nykyinen luomutilojen valvontaa koskeva malli, jossa on lukuisia itsenäisiä ja alueellisia valvontaviranomaisia jatkuu sellaisenaan.
- Perusteeksi on kerrottu epätietoisuus maakuntien roolista ja tehtävistä tulevaisuudessa.
- Tämä on ymmärrettävää, mutta olisi tärkeää jo ennakoiden tehdä kattava selvitys valvonnan järjestämisestä.

PRO LUOMU

LUOMUKERUUTA KOSKEVAT MUUTOKSET TARVITSEVAT HUOMIOTA

- Sertifioidut luomuluonnontuotteet ovat tärkeä osa Suomen vahvasti kasvavaa luomuvientiä ja luomuluonnontuotteita tarvitaan myös vahvistamaan kotimaan luomuvalikoimaa ja -myyntiä.

Luomuviennin päätuoteryhmät

1. Myllytuotteet
2. Maitojalosteet
3. Leipomotuotteet
4. Luonnontuotteet

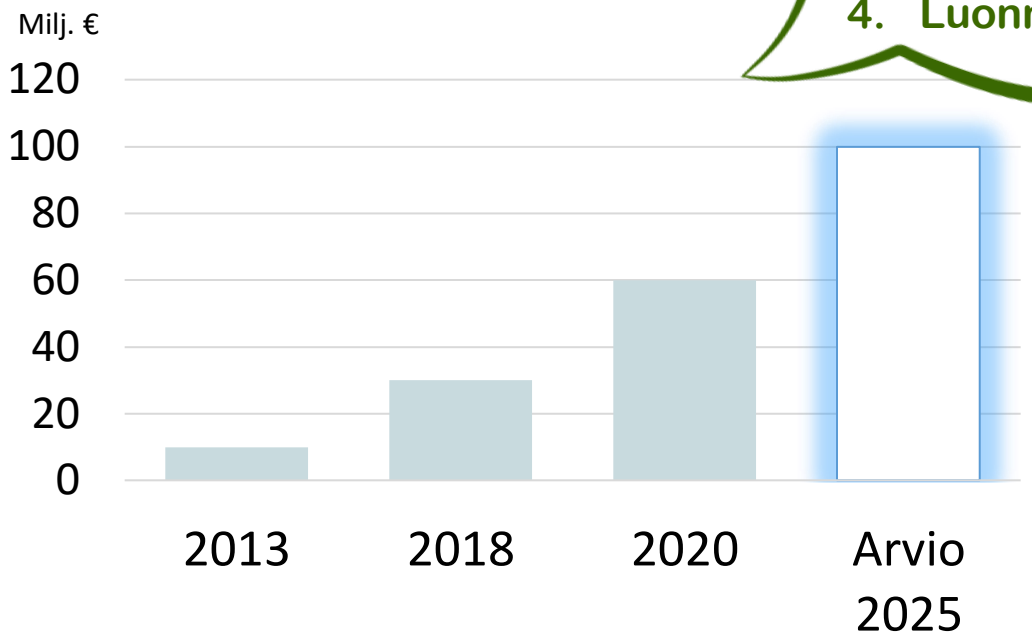

Suomen luomuvienti kasvaa juuri nyt voimakkaasti. Viennin arvo on jopa kaksinkertaistunut kahdessa vuodessa (2019-2020)

PRO LUOMU

LUOMUKERUU VAIKEASSA TILANTEESSA

- Kehittämistyölle tarvitaan rauhaa,
  ei mahdollisuuksien kaventamista

- Vuonna 2019 voimaan tulleen Ruokaviraston uuden valvontaohjeen mukaan tulkinta luomukeruualueiden sertifioinnista muuttui.
- Suomen luomukeruualueiden pinta-ala pieneni yli puolella noin 12 miljoonasta hehtaarista noin 5 miljoonaan hehtaariin
- Ohjeiden muutoksella on ollut merkittäviä vaikutuksia arvoketjuun
  - Mm. jalostavat yritykset eivät saa enää riittävästi raaka-ainetta Suomesta, vaan joutuvat turvautumaan tuontiin
- Ratkaisuja vaikeaan tilanteeseen etsitään

PRO LUOMU

PRO LUOMU ESITTÄÄ:

1. Selvittäjämallin mukaisesti sertifioiduilta alueilta tulee saada kerätä myös metsänomistajien luvan vaatimia tuotteita (esim. pakuri, mahla)

PERUSTELUT

- EU:n luomuasetus ei erottele luomukeruutuotteita jokamiehenoikeudella kerättäviin ja muihin keruutuotteisiin
- Mikäli selvittäjämalli rajautuu vain jokamiehenoikeudella kerättäviin tuotteisiin, metsänomistajalla ei ole mahdollisuuksia taloudellisesti hyötyä siitä, että suostuu liittämään alueensa laajaan keruualueeseen
- Mikäli sertifiointi eriytetään ehdotuksen mukaisesti, voi syntyä tilanteita, jolloin edellytetään kahta päällekkäistä saman alueen sertifiointia
- Päätöksellä voi olla myös välittömiä vaikutuksia keruutuotantoon ja luomuvientiin, kun Metsähallituksella ei enää mahdollisuutta asiassa poikkeukseen

PRO LUOMU

PRO LUOMU ESITTÄÄ:

2. Selvittäjämallin mukaisen keruualueen valvonta tulee säilyä ELY-Keskuksilla

PERUSTELUT

- Ei ole tarkoituksenmukaista tai perusteltua jakaa pelkästään luomukeruun valvontaa aiempaa useammalla toimijalle, kunnes koko valvonnan järjestämisestä on tehty kattava selvitys
- Nykyinen järjestelmä, jossa luomukeruutuotannon valvonta on pitkälti Lapin ELY-keskuksen hoidettavana, on ollut toimiva ja varmistanut yhdenmukaiset tulkinnat kaikille sertifiointiin kuuluville.

PRO LUOMU